

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-161>

УДК 336.717.3

Оцінка депозитної політики ПАТ «Банк Кредит Дніпро» та напрями її удосконалення

Кумейко О.М.

студентка

Дніпропетровського національного університету
імені Олеся Гончара

Дережа В.М.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри банківської справи

Дніпропетровського національного університету
імені Олеся Гончара

У статті розглянуто актуальні проблеми депозитної політики банку на прикладі формування та реалізації депозитної політики, стратегії та тактики ПАТ «Банк Кредит Дніпро». Обґрунтовано основні концептуальні положення функціональної організації депозитної діяльності банку. Визначено основні напрями вдосконалення депозитної політики банку.

Ключові слова: депозитна політика, депозитні кошти, депозит, банківські послуги, депозитний ринок, реалізація депозитної політики.

Кумейко О.М., Дереза В.М. ОЦЕНКА ДЕПОЗИТНОЙ ПОЛИТИКИ ПАО «БАНК КРЕДИТ ДНЕПР» И НАПРАВЛЕНИЯ ЕЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

В статье рассмотрены актуальные проблемы депозитной политики банка на примере формирования и реализации депозитной политики, стратегии и тактики ПАО «Банк Кредит Днепр». Обоснованы основные концептуальные положения функциональной организации депозитной деятельности банка. Определены основные направления совершенствования депозитной политики банка.

Ключевые слова: депозитная политика, депозитные средства, депозит, банковские услуги, депозитный рынок, реализация депозитной политики.

Kumeyko O.M., Dereza V.M. ASSESSMENT OF THE DEPOSIT POLICY OF PJSC "BANK CREDIT DNEPR" AND DIRECTIONS OF ITS IMPROVEMENT

The article discusses the current problems of the deposit policy of the bank on the example of the formation and implementation of the deposit policy, strategy and tactics of PJSC "Bank Credit Dnepr". The main conceptual provisions of the functional organization of the deposit activity of the bank are substantiated. The main directions of improvement of the deposit policy of the bank are identified.

Keywords: deposit policy, deposit funds, deposit, banking services, deposit market, deposit policy implementation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Нині комерційні банки відіграють головну роль в мобілізації та перерозподілі капіталу, акумуляції тимчасово вільних грошових коштів та їх розміщенні. Отже, найважливішою складовою всієї банківської політики є політика формування ресурсної бази банку, яка історично відіграє первинну та визначальну роль щодо активних операцій. Основна частина банківських ресурсів утворюється під час проведення депозитних операцій банку, від правильної організації яких залежить ефективність функціонування будь-якого банку. У зв'язку з цим розвиток банку неможливо забезпечити без детально відпрацьованої та економічно обґрунтованої

депозитної політики, яка повинна враховувати особливості діяльності самої кредитної організації, її клієнтів, вибрані пріоритети майбутнього зростання та поліпшення показників діяльності банку.

Актуальність теми полягає в організації продуманої та ефективної депозитної політики, яка є основою стабільного розвитку банків та банківської системи загалом, а також дає можливість не тільки залучати додаткові фінансові ресурси в банківську систему, але й стимулювати збільшення інвестиційних ресурсів в усі сектори економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика депозитної політики банків досліджена в працях багатьох вітчизня-

них економістів, таких як А. Герасимович, О. Лисенок, І. Д'яконова, І. Буднік, Н. Дребот, Р. Герасименко, І. Мельникова, М. Олексенко, О. Золотарьова. Результати досліджень у сфері моделювання, розроблення механізмів, способів та методів депозитної політики містяться в роботах І. Винниченка, І. Готовчикова, В. Іванова, О. Карачуна, О. Касимової, О. Лаврушина, І. Лукасевич та інших науковців.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є виявлення та аналіз основних проблем депозитної політики, розроблення шляхів удосконалення депозитної політики банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Банки є однією з найважливіших структур фінансових установ ринкової економіки. Вони є установами, що займаються організацією міжгосподарських розрахунків у грошовій формі, зберігають тимчасово вільні кошти юридичних та фізичних осіб, надають кошти в кредит за потреби в грошових ресурсах. Депозитна політика банку – це система управлінських рішень, програма дій або документ, що містить напрями діяльності банку в галузі проведення депозитних операцій [1, с. 38–40].

Оцінювання депозитної політики банку доцільно здійснювати на основі аналізу структури та динаміки депозитної бази банку. Виявлення стратегії депозитної політики банку будемо оцінювати на основі динаміки зміни відсоткових ставок за депозитами. Також ми проаналізуємо співвідношення депозитних та кредитних коштів, визначені показники ефективності депозитної політики, використання цінових та нецінових методів управління залученими коштами.

Спочатку оцінимо динаміку та структуру депозитних ресурсів, а також їх тенденції відповідно до депозитної політики. На рис. 1 зображено динаміку обсягів депозитних коштів «Банка Кредит Дніпро».

Стабілізаційна ситуація протягом розглянутих періодів сприяла зростанню обсягів депозитних ресурсів з 2011 по 2012 роки. Тяжким видався 2013 рік для всієї банківської системи, звісно, це торкнулось «Банка Кредит Дніпро», коли відбулося зменшення депозитних коштів у розмірі 21,7%, або на 1,363 млрд. грн. Протягом наступних періодів відбувалася більш стабільна ситуація зі збільшенням обсягів депозитних коштів. За підсумками 2017 року портфель коштів корпоративних клієнтів склав 4,1 млрд. грн., збільшившись за рік на 40%. Усього за перше півріччя нинішнього року українці з урахуванням переоформлень довірили фінансовій установі понад 17,5 тис. депозитів на суму 2,1 млрд. грн.

Таким чином, під час аналізування структури депозитних ресурсів виявлено переважання коштів клієнтів, а саме коштів юридичних осіб у 2017 році. З огляду на отримані дані можна зробити висновок, що стратегія банку до 2017 року була спрямована на залучення коштів фізичних осіб, оскільки вони є більш стабільними та ефективно піддаються прогнозуванню. У 2017 році стратегія депозитної політики банку була змінена на залучення коштів юридичних осіб, які, по-перше, є дешевшими за кошти фізичних осіб, по-друге, мають переважно такий самий строк вкладення, як і кошти фізичних осіб, а саме від 3 місяців до 1 року.

На рис. 2 зображено результати оцінювання структури депозитів за строками залучення.

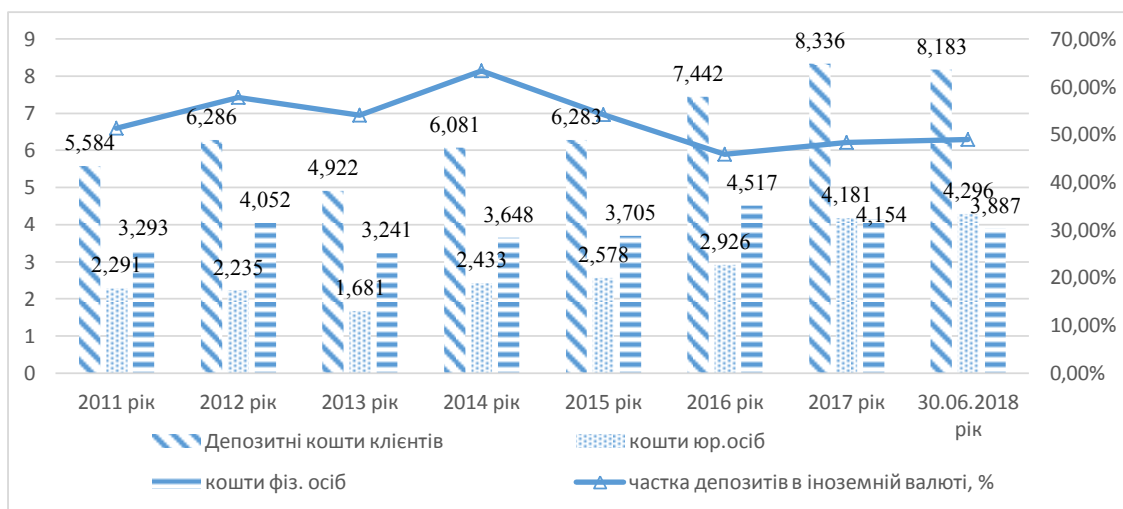

Рис. 1. Динаміка обсягів депозитів «Банка Кредит Дніпро», млрд. грн. [2]

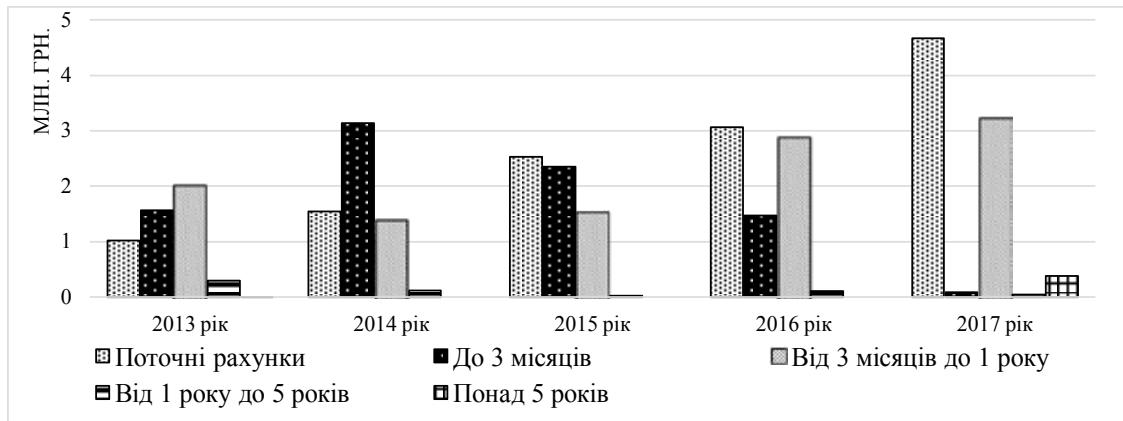

Рис. 2. Динаміка та структура за строками депозитних коштів клієнтів банку ПАТ «Банк Кредит Дніпро» [2]

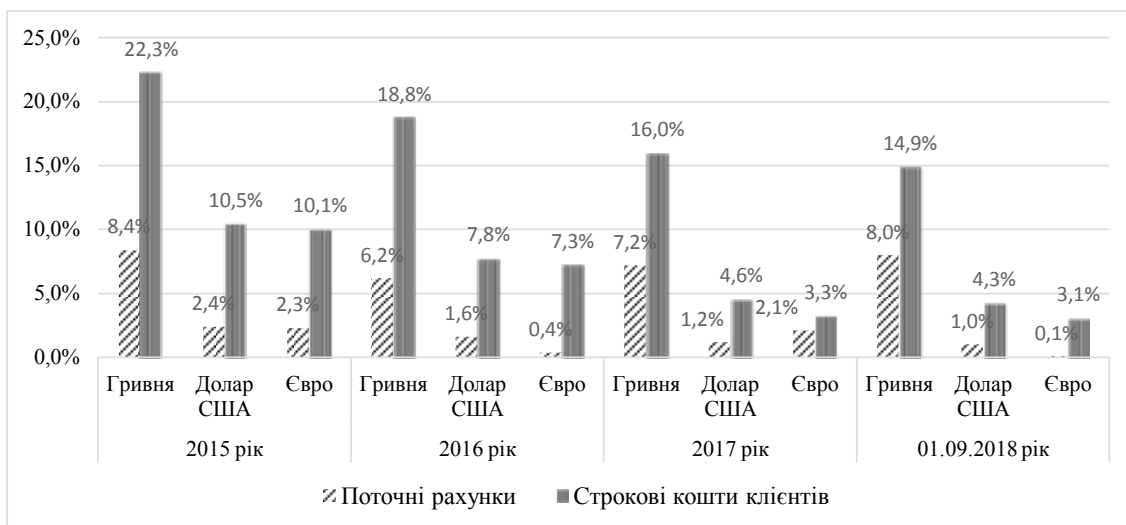

Рис. 3. Динаміка відсоткових ставок поточних та строкових рахунків у розрізі валют [2; 6]

З огляду на результати аналізу бачимо, що збільшується кількість вкладів строком від 3 місяців до 1 року. Це відбувається завдяки поліпшенню умов роздрібних депозитних програм, а саме розширенню продуктової лінійки по термінах, додаванню внеску на місяць, а також ексклюзивних вкладів на 4 та 7 місяців.

Найвигіднішими для банку щодо прогнозування є строкові депозити, але вони є більш витратними, тому депозити до запитання є пріоритетними за рахунок їх низької ціни та масштабності, проте вони мають бути забезпечені високоліквідними активами, що повинні бути наявні у банку. На поточних рахунках клієнти банку, як правило, утримують залишки коштів, необхідні для покриття найближчих поточних платежів. Кошти фізичних осіб банк активно залучає за допомогою різних нецінових інструментів депозитної політики. Нині

керівництво банку має значні наміри щодо розширення співпраці з пенсіонерами, що дасть змогу забезпечити себе стійкими депозитними ресурсами.

На рис. 3 відображено результат аналізу динаміки відсоткових ставок.

Закладами у валюті ставки продовжують перебувати на історичних мінімумах, що пояснюється обмеженими можливостями банків щодо розміщення валютних коштів, а також курсовою стабільністю, мотивує клієнтів переорієнтувати свої короткострокові та середньострокові заощадження з іноземної валюти у гривню [4].

Сьогодні високий рівень ліквідності банківського сектору дає змогу залучати кошти населення під економічно обґрунтовані відсотки, щоби потім розміщувати їх в кредитні програми з прийнятними для клієнтів ставками,

а конкуренція ведеться більше для зручності обслуговування.

Нині банк вже не розглядає «високі відсотки» за депозитами як основну конкурентну перевагу, пропонуючи зважений середньоринковий рівень ставок за основними продуктами та наголошуючи на надійності вкладень та стійкості своїх акціонерів [6].

Доцільним є аналіз динаміки обсягу депозитів та кредитів. При цьому депозитну політику можна охарактеризувати як ефективну за умови, що обсяг кредитів більше за обсяг депозитів. Результати аналізу представлені на рис. 4.

Проведений аналіз виявив, що протягом розглянутих періодів обсяг зобов'язань за депозитами перевищує обсяг кредитів. З одного боку, перевищення обсягу притоку коштів на депозити над обсягами кредитування свідчить про підвищення довіри до банку як фізичних, так і юридичних осіб. З іншого боку, це говорить про наявність «неробочих ресурсів», внаслідок чого банк не отримує достатнього прибутку для покриття зобов'язань за депозитами, що впливає на фінансову стійкість банку. На жаль, активізація кредитування відбувається не так швидко, як хотілося б, через все ще високі економічні ризики та правову незахищеність кредитора перед недобросовісними позичальниками. В результаті цього банк за останній рік віддавав перевагу вкладенню ресурсів не в кредитні програми, а в безризикові операції з депозитними сертифікатами та ОВДП з такою ж прибутковістю [5, с. 24–30]. ОВДП є сьогодні найбільш ліквідними цінними паперами в Україні, а фінансово вигідними облігації внутрішньої державної позики робить висока процентна ставка як у гривні, так і у валюті. Мінфін на аукціоні з продажу ОВДП у травні 2018 року залучав гривневі ресурси

під 16–17% річних, у доларах та євро – 5,5% і 4,07% річних відповідно. При цьому середня прибутковість річного депозиту становить близько 14% річних у гривні, 3,3% у доларах США, 2% в євро. Отже, враховуючи цю умову, можемо стверджувати, що депозитна політика ПАТ «Банк Кредит Дніпро» протягом розглянутих періодів є недостатньо ефективною.

Варто розглянути цінові та нецінові інструменти реалізації депозитної політики «Банку Кредит Дніпро». До цінових інструментів реалізації депозитної політики належать розмір процентної ставки, умови нарахування процентів та їх сплати, а також мінімальна сума, що потрібна для відкриття депозитного рахунку. Цінові інструменти є головними під час конкурентної боротьби між банками за залучення вільних грошових коштів.

Таким чином, банку доцільно переглянути бізнес-стратегію залучення коштів, змістивши акцент на депозити в гривні, адже цей інструмент забезпечить клієнтам максимальну прибутковість, а банк отримає ресурс для нарощування обсягів кредитування суб'єктів економіки. Нещодавно один з депозитних продуктів банку потрапив в шорт-лист номінантів премії «FinAwards – 2018», що стало підтвердженням його високої якості. Мотивуючи клієнтів переходити на віддалені канали обслуговування, банк пропонує бонуси за онлайн-відкриття вкладу в інтернет-банкінгу, можливість його поповнення та автопродлонгації, картковий пакет для ефективного управління фінансами, вигідну програму лояльності. З огляду на ринкові тренди та побажання клієнтів депозитна політика, впроваджувана ПАТ «Банк Кредит Дніпро», дасть змогу поліпшити умови для роздрібних депозитних програм, а саме розширить продуктову лінійку по термінах, додавши внесок на місяць, а також ексклюзивні вклади на 4 та

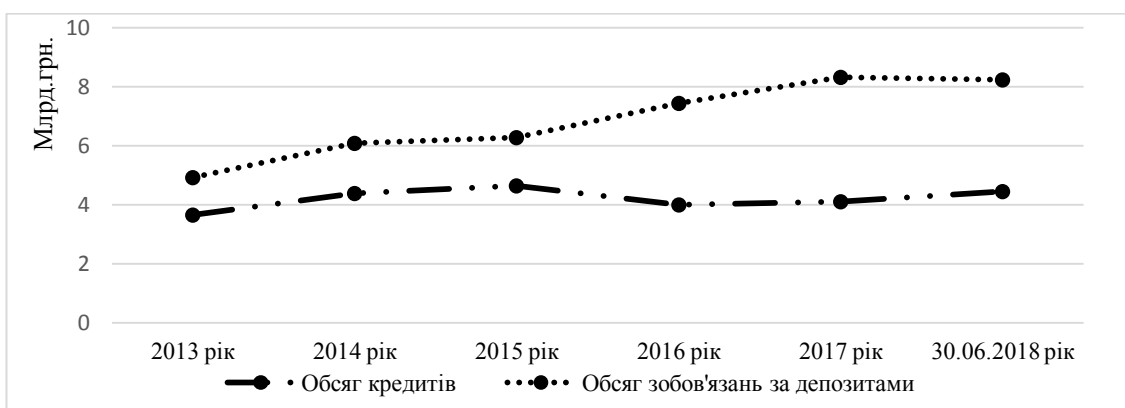

Рис. 4. Динаміка обсягу кредитів та обсягу депозитів [2]

7 місяців з прибутковістю до 17% річних станом на 29 вересня 2018 року відповідно, що є кращою пропозицією на ринку [2].

Нами встановлено, що найнижчі проценти банки сплачують за депозитами до запитання, оскільки вони є нестабільними за обсягами. Відсоткові ставки в розрізі строків майже не змінюються, навпаки, спостерігається тенденція до зменшення відсоткової ставки за депозитом на 1 процентний пункт порівняно з меншим строком вкладу. Також депозити «Банку Кредит Дніпро» можна оформити за допомогою додатка «Freebank», причому відсоток за нарахованим депозитом буде більшим на 0,5%. Зараз великої популярності набуло розміщення депозитів онлайн. Сьогодні це є однією з найдоступніших та якісно реалізованих функцій, представлених в онлайн-послугах. Дистанційні вклади цікаві людям, які звикли берегти свій час та не бажають проводити його в очікуванні своєї черги. Послуга має низку переваг та водночас певні недоліки.

Нецінові методи управління залученими коштами банку базуються на використанні різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які прямо не пов'язані зі зміною рівня депозитних ставок. До таких прийомів належать реклама, поліпшений рівень обслуговування, розширення спектра пропонованих банком рахунків та послуг, комплексне обслуговування, додаткові види безкоштовних послуг, пристосування графіка роботи до потреб клієнтів, розташування філій у місцях, максимально наближених до клієнтів. У боротьбі за клієнтів банк вдається до таких прийомів, як проведення лотереї серед клієнтів, безкоштовне розсилання виписок з рахунків, обладнання безкоштовних автомобільних стоянок біля банку, встановлення банкоматів у громадських місцях, проведення безготівкових розрахунків за допомогою пластикових карток, дарунок сертифікатів до продовольчих крамниць, надсилання клієнтам привітань та подарунків до свят від імені керівництва банку.

Висновки з цього дослідження. Для вирішення наявних проблем та підвищення ефективності депозитної політики банку, на нашу думку, необхідно вдосконалювати наявний механізм управління активами та пасивами банку. У сучасній банківській практиці під управлінням активами та пасивами (УАП) прийнято розуміти інтегрований підхід до управління фінансовими потоками банку, при цьому активи, зобов'язання та капітал розглядаються в нерозривній єдності, а управління

цими потоками має бути скоординованим та спрямованим на досягнення стратегічної мети діяльності банківської установи.

Таким чином, доцільно здійснювати скоординоване управління фінансами банку, під час якого відбуваються узгодження управлінських рішень та досягнення певних пропорцій між активними та пасивними операціями, що дасть змогу досягти певних цілей, а саме підвищення прибутку, зниження ризиків, аналіз ліквідності та контроль за нею, управління спредом.

Головною метою такого управління, на наш погляд, повинна бути збалансованість та координація усіх аспектів фінансової діяльності банку. За такого управління будь-яка фінансова операція банку повинна не реалізовуватись ізольовано, а стати елементом інтегрованої системи управління.

Широке коло науковців вважає, що за інтегрованого підходу банкам слід розглядають свої активи та пасиви як єдине ціле, визначаючи роль сукупного портфеля в одержанні високого прибутку за прийнятної рівня ризику. Спільне управління активами та пасивами дає банку інструментарій формування оптимальної структури балансу та створення захисту від ризиків, спричинених значними коливаннями параметрів фінансових ринків [3].

Банк за комплексного управління активами та пасивами повинен дотримуватись таких етапів управління ліквідністю:

- контроль за дотриманням обов'язкових норм ліквідності;
- визначення планового періоду для оцінювання потреб ліквідності;
- розподіл планового періоду на інтервали згідно зі строками виконання активів та зобов'язань;
- групування активів та пасивів за строками;
- прогнозування обсягів та строків проведення активних та пасивних операцій у межах вибраного періоду;
- складання плану дій в разі виникнення дефіциту або позитивного сальдо ліквідності;
- створення страхових резервів, їх розміщення в надійних інструментах.

Запровадження запропонованого інструментарію дасть змогу банку вирішити питання не тільки покращення показників певних банківських операцій, але й забезпечення своїх клієнтів стабільним джерелом доходів та ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Волохата В. Роль депозитної політики в управлінні ресурсами банку. Вісник Національного технічного університету. 2012. № 58 (964). С. 38–40.
2. Фінансова звітність ПАТ «Банк Кредит Дніпро». URL: <https://creditdnpr.com.ua/pro-bank/rozkryttya-informaciyi/shchorichna-zvitnist>.
3. Менеджмент як система управління банком. Управління активами і пасивами банку. URL: http://bookss.co.ua/book_menedzhment-yak-sistema-upravlinnya-bankom_757/8_tema-7.-upravlinnya-aktivami-i-pasivami-banku-7.1.-evolyuciya-pidhodiv-do-upravlinnya-aktivami-i-pasivami-bankivskih.
4. Мойсеєнко О. Ринок депозитів вийшов зі сплячки. URL: <http://finance.liga.net/bank/opinion/vremya-rosta-rynok-depozitov-vyshel-iz-spyachki>.
5. Тарасов В. Взаимосвязь депозитной политики, депозитного и ссудного процента. Вестник Ассоциации белорусских банков. 2009. № 27. С. 24–30.
6. Ставки за депозитами знову падають. Фінанси юа. 2017. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/410238/stavky-za-depozytamy-znovu-padinnya>.

REFERENCES:

1. Volokhata V. The role of deposit policy in the management of bank resources [Text] / V. Volokhata // Bulletin of the National Technical University – 2012. – № 58 (964). – P. 38–40.
2. Financial statements of PJSC “Bank Credit Dnpr”. [Electronic resource]. – Access mode: <https://creditdnpr.com.ua/pro-bank/rozkryttya-informaciyi/shchorichna-zvitnist>.
3. Management as a bank management system. Asset and Liability Management of the Bank. [Electron resources]. – Reference mode: http://bookss.co.ua/book_menedzhment-yak-sistema-upravlinnya-bankom_757/8_tema-7.-upravlinnya-aktivami-i-pasivami-banku-7.1.-evolyuciya-pidhodiv-do-upravlinnya-aktivami-i-pasivami-bankivskih.
4. Moyseenko O. The deposit market went out of hibernation [Electronic resource]. – Access mode: <http://finance.liga.net/bank/opinion/vremya-rosta-rynok-depozitov-vyshel-iz-spyachki>.
5. Tarasov V. Interdependence of deposit policy, deposit and loan interest [Text] / V. Tarasov // Bulletin of the Association of Belarusian Banks. – 2009. – № 27. – P. 24–30.
6. Deposit rates: fall again. Finance yu. 2017. [Electronic resource]. – Mode of access: <https://news.finance.ua/ru/news/-/410238/stavky-za-depozytamy-znovu-padinnya>.